

Konkluzje Rady na temat roli kultury w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

(2010/C 324/03)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1098/2008/WE z dnia 22 października 2008 r. w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010) (1),

uwzględniając przyjęcie przez Radę Europejską na posiedzeniu dnia 17 czerwca 2010 r. strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (2) a w szczególności jej zobowiązanie do promowania „włączenia społecznego, zwłaszcza przez zmniejszenie ubóstwa, przez umożliwienie co najmniej 20 milionom osób odsunięcia ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego”,

z zainteresowaniem przyjmując rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie oceny realiów społecznych, w której podkreślono, że zwiększenie spójności społecznej oraz eliminacja ubóstwa i wykluczenia społecznego musi stać się politycznym priorytetem Unii Europejskiej,

Mając na uwadze, że:

- wszyscy mają prawo do dostępu do życia kulturalnego i uczestnictwa w nim, do kształcenia się i uczenia przez całe życie, do rozwijania swojego potencjału twórczego, do wyboru swojej tożsamości i przynależności kulturowej – manifestujących się w różnorodny sposób – i ich poszanowania przez innych,
- przekrojowy charakter kultury uzasadnia zmobilizowanie polityk kulturowych w kierunku zwalczania ubóstwa i wyłączenia społecznego,
- dostęp do edukacji i kultury oraz uczestnictwo w nich mogą odgrywać istotną rolę w zwalczaniu ubóstwa i w promowaniu większego włączenia społecznego, gdyż sprzyjają między innymi:
 - indywidualnemu spełnieniu osobistemu, wyrażaniu siebie, świadomości krytycznej, wolności i emancypacji, oraz aktywnemu uczestniczeniu ludzi w życiu społecznym,
 - włączeniu społecznemu grup będących w izolacji, takich jak na przykład osób starszych, oraz grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a także podnoszeniu świadomości społecznej i zwalczaniu stereotypów i uprzedzeń wobec pewnych grup społecznych i kulturowych,
 - propagowaniu różnorodności kulturowej i dialogu międzykulturowego, poszanowania różnic i umiejętności

zapobiegania problemom wynikającym z różnic kulturowych i radzenia sobie z nimi,

- dostępowi do informacji i usług jeśli chodzi o przestrzenie kulturalne umożliwiające dostęp do nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych, a w szczególności internetu,
- rozwojowi potencjału twórczego i kompetencji nabytych podczas uczenia się nieformalnego i pozaformalnego, które mogą być wykorzystywane na rynku pracy i w życiu społecznym i obywatelskim,

W PRZEKONANIU, że istotne jest zatem uwzględnianie aspektów kulturowych w krajowych i europejskich politykach walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym,

W tym kontekście ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, by w ramach swoich kompetencji i z poszanowaniem zasady pomocniczości oraz z uwzględnieniem swojej struktury instytucjonalnej,

A. W celu podkreślenia międzysektorowego wymiaru kultury wdrażały podejście globalne, spójne i sprzyjające uczestnictwu poprzez:

- 1) uwzględnianie aspektów kulturowych w strategiach walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz propagowanie włączenia społecznego przez polityki kulturalne;
- 2) realizowanie polityk służących promowaniu skutecznego dostępu do działań kulturalnych i udziału w nich wszystkich osób;
- 3) angażowanie zainteresowanych stron, w tym osób ubogich lub wykluczonych społecznie, oraz stowarzyszeń takich osób, w przygotowywanie i wdrażanie strategii i polityk;
- 4) zachęcanie, na szczeblu lokalnym, do tworzenia konkretnych projektów łączących programy włączenia społecznego i programy kulturalne;
- 5) zachęcanie do współpracy, realizacji wspólnych projektów oraz wymiany doświadczeń i dobrych praktyk między różnymi szczeblami władzy, w tym na poziomie europejskim, między podmiotami z sektora społecznego, gospodarczego, kulturalnego, edukacyjnego i młodzieży oraz między władzami publicznymi a tymi podmiotami;
- 6) promowanie badań i analiz roli kultury w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

(1) Dz.U. L 298 z 7.11.2008, s. 20.

(2) Dok. EUCO 13/1/10 REV 1.

B. Wzmacniały więzi między kształceniem, szkoleniem, gospodarką, zatrudnieniem a kulturą poprzez:

- 1) popieranie, zwłaszcza z udziałem artystów i instytucji kulturalnych, działań kulturalnych w ramach organizacji społecznych, edukacyjnych i młodzieżowych w celu wzmocnienia kompetencji kulturowych i międzykulturowych i stymulowania potencjału twórczego i innowacyjnego, w szczególności wśród dzieci i młodzieży;
- 2) docenianie znaczenia mediacji kulturalnej⁽¹⁾ dla zwiększenia uczestnictwa w kulturze oraz potrzeby opracowania w tym celu odpowiednich szkoleń i polepszenia fachowości osób zajmujących się mediacją;
- 3) promowanie wykorzystywania kompetencji nabytych w sektorze kultury, jako środka zwiększania szans na zatrudnienie i uczestnictwo w życiu społecznym i obywatelskim;
- 4) realizowanie polityk służących propagowaniu umiejętności korzystania z mediów oraz mających na celu rozwijanie kultury informatycznej i uczenie grup podatnych na zagrożenie lub dotkniętych ubóstwem albo wykluczonych społecznie, jak posługiwać się nowymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi ułatwiającymi dostęp do kultury oraz rozwój ekspresji kulturowej i twórczości artystycznej;
- 5) uwrażliwienie podmiotów z sektora kulturalnego, społecznego, gospodarczego, edukacyjnego i młodzieżowego na potrzeby osób dotkniętych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, na dialog międzykulturowy, na rolę kultury jako czynnika włączenia społecznego oraz na obywatelski wymiar kultury.

C. Mobilizowały potencjał kultury do walki ze stereotypami i uprzedzeniami wobec pewnych grup społecznych i kulturowych zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez:

- 1) promowanie programów i działań podkreślających różnorodność kulturową i dialog międzykulturowy oraz zwracanie szczególnej uwagi na wymiany kulturalne między tymi grupami – jak na przykład migrantami – a ogółem społeczeństwa;
- 2) uświadamianie mediom pozytywnej roli, jaką mogą odegrać w tej dziedzinie;
- 3) sprzyjanie działaniom skierowanym w tym kontekście do dzieci i młodzieży, organizowanym w szkołach i poza nimi, w szczególności przez stowarzyszenia i ruchy młodzieżowe,

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, by z uwzględnieniem swojej struktury instytucjonalnej:

A. Zlikwidowały przeszkody w dostępie do kultury poprzez:

- 1) uczulenie podmiotów z sektora kultury na to, że powinien on być dostępny odbiorcom z różnych grup społecznych i uwzględniać ich zróżnicowane potrzeby;
- 2) upowszechnianie odpowiednich i łatwo dostępnych informacji kulturalnych i wprowadzanie szczególnych sposobów informowania i zwiększania świadomości, tak by dotrzeć do osób ze środowisk defaworyzowanych, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych;
- 3) poprawę dostępu do nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych, a w szczególności internetu, oraz – w tym kontekście – wzmocnienie i odnowienie roli bibliotek publicznych, lokalnych ośrodków kulturalnych i punktów publicznego dostępu do internetu jako koniecznego elementu cyfrowego krajobrazu wiedzy oraz jako przestrzeni kulturalnych spotkań i działań dostępnych dla wszystkich;
- 4) prowadzenie polityk służących zmniejszeniu kosztu dostępu do kultury, z korzyścią dla konkretnych grup docelowych;
- 5) poprawę i zróżnicowanie powszechnie dostępnej lokalnej oferty kulturalnej.

B. Zwiększyły uczestnictwo w życiu kulturalnym i w ekspresji kulturalnej przez:

- 1) podnoszenie rangi uczestnictwa w kulturze, ekspresji kulturalnej i twórczości artystycznej środowisk ubogich lub wykluczonych społecznie, w szczególności przez nasilenie działań w dziedzinie edukacji kulturalnej, mediacji kulturalnej i działalności artystycznej;
- 2) realizowanie polityk w dziedzinie likwidacji analfabetyzmu, w tym w zakresie podstawowych umiejętności informatycznych, podstawowej edukacji i nauki języków narodowych;
- 3) promowanie projektów, w tym pobytów artystów, umożliwiających współpracę między artystami a osobami dotkniętymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
- 4) optymalne wykorzystanie potencjału sektora edukacji i sektora młodzieżowego i wspieranie starań instytucji kulturalnych na rzecz promowania uczestnictwa dzieci i młodzieży w życiu kulturalnym i w ekspresji kulturalnej.

Zwraca się zatem do PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, by:

- 1) jak najlepiej wykorzystywały unijną politykę spójności, aby wspierać inicjatywy kulturalne mające na celu walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- 2) należycie doceniły wkład kultury w rozwój i realizację milenijnych celów rozwoju;
- 3) uwzględniły obecne konkluzje w realizacji celów strategii „Europa 2020”.

⁽¹⁾ Mediacja kulturalna to działalność, która polega na tworzeniu więzów między społeczeństwem a kulturą.